

Asia: VN/2741/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä muutettavaksi varhaiskasvatuslakia. Kokeilulla halutaan vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa muun muassa lisäämällä 5-vuotiaiden lasten osallistumista suunnitelmalliseen kasvatus- ja opetustoimintaan, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumota, perheiden palveluvalintoja, kuntien toimintakäytäntöjä sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Luonnoksessa esitetyt kokeilulain tavoitteet ovat kannatettavia.

On tärkeää, että varhaiskasvatusta ja esiopetusta kehitetään tutkimusperustaisesti lasten oppimisen valmiuksia ja lasten kasvua ja oppimista entistä vahvemmin tukeväksi, ja että koulutuksellista tasa-arvoa vahvistetaan mm. lisäämällä 5-vuotiaiden lasten osallistumista suunnitelmalliseen kasvatus- ja opetustoimintaan ja kehittämällä esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta. OAJ pitää hyvänä, että kokeilulla myös halutaan selvittää esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumota. Pienten lasten sivistyksellisiä oikeuksia vahvistamalla edistetään lasten opinpolun alkua ja koulutuksellista jatkumoa ja koko koulutusjärjestelmän kehittämistä.

3 §

OAJ kannattaa kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun kokeilulain säätämistä. Kokeiluajan kesto vv. 2021-2024 ja kahden ikäryhmän sisällyttäminen kokeiluun on perusteltu ratkaisu.

OAJ pitää tarkoituksenmukaisena, kuten luonnoksessa esitetään, että kaksivuotiseen esiopetukseen kokeilutoiminnassa sovelletaan lähtökohtaisesti, mitä perusopetuslaissa säädetään nykyiseen yksivuotiseen esiopetukseen. Perusopetuslain nojalla muun muassa esiopetus oppimateriaaleineen on osallistujille maksutonta, esiopetusta koskevat oppilashuollon palvelut ja esiopetuksessa lapsella on oikeus saada tukea kasvuun ja oppimiseensa perusopetuslaissa säädetyn mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa lapsen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvät käytännöt ovat kirjavia ja tuen resurssit vaihtelevat väljistä säädöksistä johtuen. Kuten myös lausunnolla olevassa esitysluonnoksessa todetaan, tuki lapselle ei aina toteudu kovin nopeasti myöskään esiopetuksessa ja rakenteellisia tukitoimia tarjotaan melko harvoille. Kahden vuoden pituinen aika olisi yhden vuoden mittaista esiopetusta parempi vaihtoehto niin pedagogisen toiminnan ja opetuksen kuin rakenteellisen tuen toteutumisen näkökulmista. Kokeilun piirissä oleville viisivuotiaille turvattaisiin näin oikeus selkeämmin ja vahvemmin säänneltyyn kasvuun ja oppimisen tukeen sekä lisäksi oppilashuoltoon.

Kokeilun yhteydessä olisi syytä arvioida, miten tuki esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa toteutuu, ja kuinka säädöksiä tulisi kehittää myös varhaiskasvatuksessa, oppimisen tuen takaamiseksi sitä tarvitseville lapsille nykyistä yhdenvertaisemmin. Kokeilun yhteydessä saatuja tuloksia olisi mahdollista hyödyntää ministeriössä käynnistyneessä oppimisen tuen kehittämistyössä, jonka tulisi johtaa myös varhaiskasvatuslain tuen kirjauksien uudistamiseen.

Kaksivuotisen esiopetuksen vaikutus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaisiin etuuksiin olisi esityksen mukaan samanlainen kuin perusopetuslain 26 a §:n 1 momentin mukaisella yksivuotisella esiopetuksella. 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun perusteella tämä määrittely on oleellinen osallistumisen edistämiseksi.

On hyvä, että pykälään on selkeytetty myös se, että oppilas voi suorittaa kaksivuotisen esiopetuksen myös maahanmuuttajille järjestettävässä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa.

4 §

OAJ kannattaa luonnoksessa esitetyn mukaisesti, että Opetushallitus vastaisi kokeilun opetussuunnitelman perusteiden laatimisesta, perusteasiakirjan toimeenpanon tuesta, raportoiisi kokeilun etenemisestä ministeriölle ja toimisi lakiluonnoksessa esitetyn kokeilurekisterin ylläpitäjänä. Opetushallituksella tärkeänä tehtävänä perusteasiakirjan laadinnan lisäksi on tukea kokeiluun osallistuvia esiopetuksen järjestäjiä paikallisen kokeiluopetussuunnitelman laatimisessa ja toimeenpanossa ja Opetushallitukselle on näitä kaikkia tehtäviä varten varmistettava riittävät resurssit.

Laadittavilla kokeiluopetussuunnitelman perusteilla on keskeinen merkitys, kuten myös paikallisten opetussuunnitelmien laadinnalla ja toimeenpanolla on pedagogiikan ja toimintakulttuurin kehittämisessä. Kokeiluopetussuunnitelman perusteiden kiireisestä aikataulusta huolimatta perusteiden valmistelu tulee tehdä huolella riittävän laajassa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.

Paikallinen ops-työ edellyttää opettajien ja johtajien työpanoksen tähän kohdentamista. Tämän lisäksi riittävä aika, resurssit ja tuki tarvitaan myös esiopetuksesta vastaaville opettajille kaksivuotisen esiopetuksen suunnitteluun ja valmisteluun ennen toimikauden alkua sekä arviointi- ja kehittämistyöhön kokeilun aikana. Muun muassa Karvin selvitys varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönotosta (2018) suosittelee varaamaan opetussuunnitelmatyöhön riittävästi aikaa, jotta muutoksen edellyttämät asenteet ja toimintakäytännöt voivat kehittyä ja toteutua.

Resursseja tulee suunnata myös kokeilun edellyttämään opettajien täydennyskoulutukseen ja koko henkilökunnan perehdytykseen.

5 §

Otannon suhteen on tärkeää, että kokeiluun kattavasti valikoituu kansalliset kieliryhmät, eri alueet sekä erilaisista sosioekonomisista taustoista tulevia lapsia ja perheitä.

Kokeiluun osallistuvat kunnat ja esiopetuksen toimipaikat valittaisiin ositettuna satunnaisotantana. OAJ pitää toteutustavaksi kokeilulain luonnoksessa esitettyä kaksivaiheista satunnaistamista huolella valmisteltuna ja perusteltuna. Kuntien näkökulmasta tutkimusasetelma saattaa kuitenkin tuottaa haasteita. Kuntien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelunohjauksessa edellytetään hyvää kokeilu- ja varhaiskasvatus- ja esiopetuslainsäädännön tietoa sekä pedagogista asiantuntemusta sekä selkeät perustelut päätöksiin, kun huoltajia informoidaan sekä yksi- että kaksivuotisesta esiopetuksesta.

Kokeilun onnistumisen kannalta tärkeää on myös hyvä ennakoiva tiedottaminen sekä ohjaus ja tuki ministeriöltä, Opetushallitukselta ja aluehallintoviranomaisilta.

OAJ pitää tarpeellisena, että kokeilukunnan esiopetusta tarjoavien toimipaikkojen ”arvontakoreihin” valitsemisen edellytykseksi säädetään, että toimipaikoissa on kelpoisuusvaatimukset täyttävät opettajat kaksivuotiseen esiopetukseen. On oleellista, että kokeilussa esiopetusta antaa tehtävään kelpoinen esiopetuksen opettaja, ja että opettajia on ryhmään resursoitu riittävästi. Yhdenvertaisuuden vuoksi esiopetuksessa tulisi kattavasti noudattaa varhaiskasvatukseen säädettyjä suhdelukuja. OAJ on myös esittänyt, että esi- ja alkuopetuksessa erityisopettajia tulisi olla 1 opettaja aina 50 lasta kohden.

Edellisen lisäksi kriteerinä kaksivuotiseen esiopetukseen toimipaikaksi valikoitumiselle tulisi olla toimivan ryhmän muodostamisen edellyttämä riittävä määrä 5-6-vuotiaita, niin että turvataan ikäluokasta riittävä ryhmä myös toiseen esiopetusvuoteen. Esiopetusikäisistä 5-6-vuotiaista lapsista tulee muodostua riittävän kokoinen ryhmä, jotta ryhmämuotoisen esiopetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Myös ryhmän mahdollisilla esiopetusikää nuoremmilla lapsilla tulee olla aktiivisena toiminta-aikanaan mahdollisuus säännölliseen opettajan ohjaamaan, suunnittelemaan ja arvioimaan tavoitteelliseen varhaiskasvatukseen sekä kasvuun ja oppimiseensa tarvitsemaan tukeen.

Edellä kuvatut lapsiryhmään, oppimisympäristöihin ja opettajamäärään ja -kelpoisuuteen liittyvät seikat vaikuttavat esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatuun. Tutkimusasetelmassa ei kuitenkaan nyt ole kommentoitu edellä mainittuja tekijöitä, vaikka tulosten ja esiopetuksen kehittämisen kannalta tiedot ovat merkittäviä. Arvioidessa tavoitteiden saavuttamista ja vaikuttavuutta on keskeistä, että taustamuuttajista huomioidaan mm. ryhmäkoko, -rakenne ja opettajatilanne (määrä, koulutus/kelpoisuus). OAJ esittää tutkimussuunnitelman vahvistamista mm. näiltä osin.

8 §

Kokeilun laajuudeksi ehdotetaan yhteensä vähintään 1400 tuntia, eli vähintään 700 tuntia kumpanakin vuotena. 700 tunnin määrä ei kuitenkaan ole riittävä koko lukuvuoden mittaiseen esiopetukseen, jos opetusta järjestetään noin neljä tuntia päivässä, jonka useat esiopetuksen järjestäjät esiopetusta tarjoavat. Osa järjestäjistä tarjoaa esiopetusta kuitenkin vain asetuksen mukaisen minimin. Lasten yhdenvertaisuuden ja toimivan käytännön näkökulmasta olisi harkittava esiopetuksen keston laajentamista vähintään 760 tuntiin/vuosi (4 t x 190 päivää).

Jos esiopetuksen tuntimäärät kunnissa vaihtelevat, nämä erilaiset käytännöt tulee jollain tavoin ottaa huomioon tutkimusasetelmassa, selvittää vaikutukset esiopetusjärjestelyihin ja niiden toimivuuteen sekä toteutuneen toiminnan laatuun ja vaikuttavuuteen. Opetushallituksen alustavassa selvityksessä (OPH 2019) kaksivuotisesta esiopetuksesta esitettiin esiopetuksen tuntimäärän laajentamista.

9 §

OAJ pitää perusteltuina 9 §:n perusteluissa esitettyjä syitä rajata kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun ulkopuolelle perusopetuslain 7 ja 8§:n mukaisen järjestämisluvan saaneet opetuksen järjestäjät.

Aluehallintoviranomaiselle tulisi säätää kokeilua koskien toimivalta valvoa opetustoimen järjestämää esiopetusta vastaavasti kuin päiväkotien esiopetusta. Tilastokeskuksen vuoden 2018 tilaston mukaan vain noin 11 % esiopetuksen oppilaista oli koulun esiopetuksessa kun valtaosa, 89 %, oli varhaiskasvatuksen esiopetuksessa. Näin ollen veloitteen laajennus ei työmäärällisesti tarkoittaisi aluehallintoviranomaiselle suurta muutosta, mutta periaatteellisella tasolla kyse on merkittävästä asiasta.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun osallistuvien lasten iän huomioon ottaen OAJ pitää myös perusteltuina, että esitetyn mukaisesti kokeilu rajattaisiin vain sellaisiin esiopetusta tarjoaviin toimipaikkoihin, joissa lapsella on mahdollisuus osallistua täydentävään lakisääteiseen varhaiskasvatukseen. Rajauksella turvattaisiin lapsen päivän eheys sekä lapselle esiopetus- ja varhaiskasvatuspäivään varhaiskasvatuksen mukaiset henkilöstömitoitukset ja ryhmäkokosäännökset.

Kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuvien lasten ikä huomioon ottaen pykälän 4 momentin ja perustelujen mukaisesti OAJ pitää turvallisempana, että kaksivuotista esiopetusta koskien ensisijainen koulumatkaetuus olisi oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus perheelle, ja toissijaisena vaihtoehtona kunnan järjestämä kuljetus. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kuljetuksen kaikin puolin turvalliseen ja lapsen hyvinvoinnin turvaavaan toteuttamiseen.

Kokeilun yhteydessä tulee samanaikaisesti tarkastella joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittämistä hallitusohjelman kirjausten mukaisesti, sekä samalla arvioida tarpeita kehittää yliopistojen opettajakoulutusta ja opettajien kelpoisuuksia esiopetuksen ja alaluokkien opetuksen joustavaan kokonaisuuteen.

Esitysluonnoksessa todetaan, että kokeilu voi jonkin verran lisätä esiopetukseen osallistuvien lasten määrää, ja lisätä varhaiskasvatushenkilöstön ja tilojen tarvetta esiopetukseen. Esityksessä todetaan, että kokeilun yhteydessä on mahdollista, että opettajapula näkyy kokeilussa tai nuorempien lasten varhaiskasvatuksessa. OAJ esittää opettajatilanteen huomioon ottamista kokeilun tutkimusasetelmassa. Lisäksi riittävä opettajamäärä on turvattava yliopistollista varhaiskasvatuksen opettajakoulutusta lisäämällä.

2. Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

OAJ pitää tärkeänä, että esityksen mukaisesti kokeilun kustannukset katetaan ja korvataan kunnille täysimääräisesti.

3. Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun käytännön toteuttamiseen, kuten kuljetusten, tilojen, henkilöstön tai täydentävän varhaiskasvatuksen järjestelyihin?

Esiopetusmatkat kuuluvat koulumatkaetuuden piiriin ja esityksessä ehdotetaan, että ensisijainen koulumatkaetus olisi perheille myönnettävä avustus, mitä OAJ pitää hyvänä.

Luonnoksessa todetaan kaksivuotisen esiopetuksen mahdollisesti opettajatarvetta lisäävät vaikutukset. Nykyinen varhaiskasvatuksen opettajapula sekä varhaiskasvatuslain 2030 henkilöstörakenne huomioon ottaen, varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen aloitusmäärien lisäykset yliopistoissa on ylläpidettävä ja varmistettava riittäväksi. Pitkään jatkuneen varhaiskasvatuksen opettajavajeen korjaamiseksi on tehtävä määrätietoisesti pitkäjänteistä kehittämistyötä. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu velvoittaa huolehtimaan entistä vahvemmin varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen riittävydestä ja korostaa myös koulutuksen laadun ja sisällöllisen kehittämisen merkitystä. Opettajasaatavuuden turvaamiseksi varhaiskasvatuksen opettajankoulutus tarvitsee pitkän kehittämisohjelman ja pysyvän, kestävä rahoitusratkaisun. Nyt koulutusmäärät nostanut kohdennettu opettajankoulutuksen lisäyksen rahoitus vuosille 2018-2021 päättyy jo lain voimaan tulon siirtymäajan alkupäässä, mutta sama koulutusmäärä tarvitaan myös vuoden 2021 jälkeen, ja siksi yliopistojen kasvatustieteen kandidaatin (varhaiskasvatuksen opettaja) koulutusmäärä ja koulutuksen edellyttämä rahoitus tulee määrittää ja turvata pysyvästi tarvetta vastaavalle tasolle.

OAJ vaatii, että yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen määrällistä tarvetta jatkossa ennakoita ja kehitetään määrätietoisesti, ja varhaiskasvatuksen opettaja- ja erityisopettajatietao saadaan ajantasaisesti. Lisärahoituksella on tarvittaessa turvattava koulutusmäärän nosto myös vuodesta 2022 eteenpäin. Varhaiskasvatuksen tietovarannon kautta tulevan tiedontuotannon parannuksesta huolimatta OAJ pitää tärkeänä, että Suomeen saadaan kansallinen opettajarekisteri, joka palvelee myös varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa muun muassa opettajasaatavuuden, täydennyskoulutuksen ja kelpoisuuksien tarkistamisen osalta.

Päiväkotien henkilöstörakenteen parantamiselle on varattu siirtymäaika vuoteen 2030 saakka, mutta kuntien ja varhaiskasvatuksen muiden palveluntuottajien on pitänyt jo tehdä suunnitelmat henkilöstörakenteen kehittämiseksi ja aloittaa toimet opettajavakanssien lisäämiseksi. Jotta esiopetusryhmiin sekä varhaiskasvatukseen turvataan kelpoiset opettajat, tulee kuntien ja palveluntuottajien entistä aktiivisemmin kohdentaa resursseja esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen ja tehostaa monipuolisia toimia rekrytoinnin parantamiseksi. Siirtymäaika ja opettajakoulutuksen lisäysten riittävä pitkäjänteinen ylläpito antaa kunnille riittävän ajan varautua kokonaisuudistukseen.

Lapsiryhmien tilaresurssit vaihtelevat suuresti. Esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa tulisi lapsiryhmille varata toimivat, rauhallisen työskentelyn sekä pitkäjänteisen monipuolisen leikin jatkumisen mahdollistavat tilat. Tiedossa on kuitenkin muun muassa käytäntöjä, jossa päivittäin samaa yhteistä ryhmätilaa käyttää porrastaen kaksi ryhmää. Porrastetussa aikataulutetussa toiminnassa ei kovinkaan suuresti ole mahdollista huomioida tarpeita joustaa siirtymissä, ja lisäksi porrastus ei käytännössä toimi, vaan usein ryhmien on toimittava samoissa tiloissa samanaikaisesti. Tiloihin liittyviä kysymyksiä olisi syytä ottaa huomioon kokeilun tutkimusasetelmassa, ja tarkastella olisiko mahdollista selvittää muun muassa, millaisia vaikutuksia niukat tilat ja aikataulu ja suuret yhdistelmäryhmät tuovat leikkiin ja lasten työskentelyyn sekä vuorovaikutussuhteisiin. Muun muassa Kauppinen ja Alasuutarin (2018) esiopetuksen järjestämistä koskevan tutkimuksen tuloksista ilmenee, että eri yksiköissä ja kunnissa tulkittiin ryhmäkokosäännöksiä vaihtelevasti ja lapsiryhmien koossa oli huomattavaa vaihtelua.

Esityksessä olisi hyvä tarkentaa vuorohoidossa olevien lasten osallistumista kaksivuotiseen esiopetuksen kokeiluun, sekä sitä, onko millä tavoin mahdollista huomioida vaikutuksia siitä, että esiopetus on usein järjestettävä heille yksilöllisesti.

4. Kommentit esityksen lapsi-, perhe- tai sukupuolivaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun vaikutuksista perheiden arkeen, kuten erilaisiin perhe-etuuksiin?

On tärkeää, että kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa huomioidaan 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen maksuttomuuskokeilun tulokset. Esiopetukseen osallistumisen kannustamiseksi on hyvä, ettei kotihoidontuella luoda esteitä lasten kaksivuotiseen esiopetukseen osallistumiselle. OAJ korostaa, että lasten hoidon tukijärjestelmää tulee kokonaisuudessaan tarkastella kriittisesti ja kehittää sitä niin, ettei se luo esteitä lasten osallistumiselle varhaiskasvatuslain mukaiseen päiväkotien varhaiskasvatukseen. Tämä edellyttää, että Suomessa toteutetaan perhevapaa uudistus, jossa lasten kotona hoitamisen tuen painopiste on alle 2-vuotiaissa lapsissa ja muutoin järjestelmä kannustaa osallistumaan varhaiskasvatukseen.

5. Kommentit esityksen tietosuoja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin.

-

6. Muut kommentit.

-

7. Liitä oheen enintään 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

Tiivistelmä OAJ:n lausunnosta

OAJ kannattaa kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun kokeilulain säätämistä. On tärkeää, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kokonaisuutta ja näiden jatkumoa alkuopetukseen saakka kehitetään pitkäjänteisesti ja tutkimukseen perustuen.

OAJ pitää tarkoituksenmukaisena, että kokeilutoiminnassa esiopetukseen sovelletaan, mitä perusopetuslaissa säädetään nykyiseen esiopetukseen. Esiopetus on osallistujille maksutonta, esiopetusta koskevat oppilashuollon palvelut ja esiopetuksessa lapsella on oikeus saada perusopetuslaissa säädetyn mukaisesti tukea kasvuun ja oppimiseensa. Kokeilun yhteydessä saatuja tuloksia on tärkeä hyödyntää oppimisen tuen kehittämistyössä, myös varhaiskasvatuksen tuen kirjauksien uudistamiseksi.

Osallistumisen edistämiseksi on oleellista, ettei kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuminen poista kotihoidon tuen hoitorahan sisarkorotusta. On perusteltua, että kokeilu rajataan sellaisiin esiopetusta tarjoaviin toimipaikkoihin, joissa lapsella on mahdollisuus osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen.

Kokeiluun esiopetuksen toimipaikkojen edellytykseksi tulisi säätää, että toimipaikoissa on kelpoisuusvaatimukset täyttävät opettajat. Lisäksi tulisi edellyttää yksikössä toimivaan ryhmään tarvittava riittävä määrä 5-6-vuotiaita. Tutkimuksessa tulisi huomioida mm. ryhmäkokoa, -rakenne ja tilat, sekä opettajien ja henkilöstön koulutus/kelpoisuus. Kokeilun asetelmassa tulisi ottaa huomioon myös kuntien esiopetuksen tuntimäärien vaihtelu, ellei tuntimäärää laajenneta kattavammaksi (760 t/vuosi).

OAJ esittää, että Aluehallintoviranomaiselle säädetään kokeilua koskien toimivalta valvoa opetustoimen järjestämää esiopetusta vastaavasti kuin päiväkotien esiopetusta.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu velvoittaa huolehtimaan entistä vahvemmin varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen riittävydestä yliopistoissa ja korostaa koulutuksen laadun ja sisällöllisen kehittämisen merkitystä. Varhaiskasvatuksen opettajakoulutus tarvitsee pysyvän, kestävän rahoitusratkaisun. Lisärahoituksella on tarpeen mukaan turvattava koulutusmäärän nosto myös vuodesta 2022 eteenpäin. Siirtymäaika ja opettajakoulutuksen lisäysten ylläpito antaa kunnille mahdollisuuden varautua varhaiskasvatuksen tulevaan henkilöstörakenteeseen. Yliopistojen varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen määrällistä tarvetta pitää ennakoida määrätietoisesti, ajantasaiseen opettajatietoon perustuen.

OAJ edellyttää, että maahamme perustetaan opettajarekisteri. Se palvelisi laajasti myös varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tarpeissa.

Kokeilussa huoltajien informoinnin merkitys korostuu, mikä edellyttää varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelunohjaukseen kunnissa vahvan pedagogisen asiantuntemuksen. Ministeriön, Opetushallituksen ja aluehallintoviranomaisten tiedotusrooli on merkittävä ja niiden tulee antaa riittävää ohjausta ja tukea.

OAJ pitää hyvänä, että kokeilun laaditaan oma opetussuunnitelma. Kokeiluopetussuunnitelman perusteiden kiireisestä aikataulusta huolimatta valmistelu tulee tehdä huolella yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.

Paikallinen kokeiluops-työ edellyttää opettajien ja johtajien työpanosta ja tähän resurssien kohdentamista. Lisäksi tarvitaan riittävä aika, resurssit ja tuki esiopetuksesta vastaaville opettajille kaksivuotisen esiopetuksen suunnitteluun ja valmisteluun ennen toimikauden alkua sekä kehittämiseen ja arviointityöhön kokeilun aikana. Opettajilla tulee olla mahdollisuus myös tarvitsemaansa täydennyskoulutukseen.

Setälä Auli
Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry